

Nyhedsbrev 15

Tema: Formidlingsrapporten

Nyhedsbrev 15 Oktober 2006
Tema: Formidlingsrapporten

© Museumsformidlere i Danmark,
MID

www.museumsformidlere.dk

Redaktion:
Henrik Sell (ansv.) - sell@nathist.dk
Pernille Lyngsø - pl@aarhuskb.dk
Carina Serritzlew
- cs@womensmuseum.dk

Layout:
Henrik Sell

Omslagsbillede: Broder Berg

Bestyrelsen for Museumsformidlere i
Danmark, MID:

Broder Berg (formand)
Kulturhistorisk Museum Randers
Stenmannsgade 2
8900 Randers
Tlf: 86 42 86 55
bb@khm.dk

Pernille Lyngsø (næstformand)
Århus Kunstbygning
J.M. Mørks Gade 13
8000 Århus C
Tlf: 86 20 60 50
pl@aarhuskb.dk

Kirsten Rykind-Eriksen (kasserer)
Vejle Museum
Flegborg 13
7100 Vejle.
Tlf. 76 43 12 00
kirry@vejle.dk

Henrik Sell
Naturhistorisk Museum
Wilhelm Meyers Allé 210
8000 Århus C
Tlf: 86 12 97 77
sell@nathist.dk

Birgit Pedersen
ARoS Århus Kunstmuseum
ARoS Allé 2
8000 Århus C
Tlf: 87 30 66 43
bp@aros.dk

Christina Papsø Weber
Arken
Skovvej 100
2635 Ishøj
christina.weber@arken.dk

Charlotte Ring
Næstved Museum
Ringstedgade 4
4700 Næstved
cr@naestved-museum.dk

Indhold

Formidlingsrapporten

Leder	3
<i>Broder Berg</i>	
Må vi være med?	4
- 162 mio. til formidling set fra et mellemstort museum	
<i>Broder Berg</i>	
Brugerinddragelse	8
- hvad tør vi bruge det til?	
<i>Marianne Grymer Bargeman og Tine Nygaard</i>	
Internationalt samarbejde	10
- i faste rammer	
<i>Anne-Birgitte Fonsmark</i>	
Til glæde for museerne?	11
- når den digitale formidling bliver et spørgsmål om prestige	
<i>Mette Johnsen</i>	
absalon.nu	15
- Københavns historie på nettet	
<i>Johan Møhlenfeldt Jensen</i>	
Vidensbaseret læring	17
- for sjov	
<i>Henrik Sell</i>	
Set gennem virkeligheden	20
- gymnasieelever kræver medansvar	
<i>Tine Seligmann</i>	
Nye veje og muligheder	22
- for efteruddannelse i den danske museumsverden	
<i>Anne Elmer og Søren Friis Møller</i>	
Hvad drømmer vi om?	24
<i>Hans Munk Petersen og Lene Floris</i>	
<hr/>	
Hvilket udbytte får de besøgende	26
Åbent hus i MiD	27

Bedre formidling

- nu skal der rykkes!

Hvis man hører godt efter, kan man høre klokkerne ringe. De ringer langt inde i museumsformidlingens paradis, dér, hvor alt kan lade sig gøre, og hvor de vildeste formidlingsideer kan føres ud i livet. Nu er de søde lyde af ekstra midler efterhånden også nået frem til landets fjerneste afkroge. Alle vil gerne være med og have andel i de støttekroner, som Kulturministeriet har afsat til finansiering af bedre museumsformidling. Nu skal der rykkes! Og det bliver der forhåbentligt også. I hvert fald bør de afsatte midler kunne bane vejen for en bæredygtig og fremtidsorienteret udvikling.

Den forudgående udredning og selv samme udmøntning kan debatteres, og sådan er det altid med den slags processer. Der er f.eks. fordelingsnøglen og spørgsmålet om det rimelige i, at et enkelt museum får tilført 18 millioner kroner svarende til over 10% af hele puljen. Ligeledes kunne det være oplagt at drøfte, om, og i hvilket omfang, udmøntningen fremmer den grundlæggende kvalitetsudvikling af museernes formidling, og om der er taget behørigt hensyn til museernes forskellighed i forhold til placering, samlinger og ansvarsområder. Alt dette kan og må debatteres.

Men det, der burde stå udenfor enhver diskussion, er kravet om en tilbundsående dokumentation af det, der bliver opnået. Der burde gøres rede for enhver støttekrone i f.eks. debat- og læringsfora, hvis formål det er at synliggøre effekten af de anvendte midler. Ikke for at kontrollere, men ganske enkelt for at iværksætte en læringsproces, hvor erfaringer og viden kan deles og dermed blive til gavn for hele den danske museumsverden. Har den digitale satsning båret frugt? Er der kommet nye eksperimenterende udstillingsformer? Har vi fat i nye brugergrupper? Og hvad betyder alt det her for de museer, der ikke har fået andel i puljemidlerne? Den formidlingsfaglige diskussion burde i høj grad tage udgangspunkt i tiltagene på de få museer, der får tildelt 2/3 af hele puljen som direkte driftstilskud. Det er disse museer, der har det største an-

svar for at lade resten af museumsverdenen have andel i deres formidlingsteoretiske overvejelser og praktiske erfaringer. Her sidder de formidlingsfolk, der med stor bevidsthed om processen, skal sørge for, at deres pionerarbejde bliver en del af en fælles og landsdækkende debat. Det gælder også for en dokumentation af den påståede ”blockbuster-effekt”, altså spørgsmålet om hvordan en stor international udstilling på et kunstmuseum i Århus eller Københavnsområdet kan have en positiv effekt for et museum i Randers, Holstebro, Maribo, Sæby eller hvilket som helst andet sted i landet.

Museumsformidlingen vil som hidtil udvikle sig under alle omstændigheder. Den vil udvikle sig i kraft af driftige og engagerede formidlingsfolk, der er gode til at skabe udvikling med udgangspunkt i nutiden og det omgivende samfund. Jo færre ressourcer, der er til rådighed, jo langsommere vil denne udvikling naturligvis komme til at gå. Derfor er det vigtigt at vide for alle engagerede kræfter i dansk museumsformidling, at den store formidlingspulje 2007 – 2010 vil blive i stand til at give museumsformidlingen det afgørende løft, som der er blevet sukket efter i mange år.

Der skal ikke herske tvivl om, at MID vil arbejde for at følge udviklingen og styrke debatten. Her er foreningens Nyhedsbrev et oplagt forum til uafhængigt og frit at kunne fremlægge og debattere projekter og visioner. Det er i denne gensidighed og erfaringsudveksling, vi alle kan lære og blive klogere til glæde og gavn for formidlingen på vore egne museer og museumsformidlingen i hele landet.

God læselyst!

Broder Berg
Formand

Må vi være med?

- 162 mio. til formidling set fra et mellemstort museum

Broder Berg, Kulturhistorisk Museum Randers

Kommentar til Formidlingsrapportens
SAMLEDE ANBEFALINGER.

Tillykke I danske museer! I maj 2006 undfangede Kulturministeriet den med megen spænding imødesete "Udredning Om Museernes Formidling", der skulle bane vejen for "bedre formidling og attraktive udstillinger"¹. Udredningen er et digert værk på 183 sider og i mange henseender en spændende tilstandsrapport over tendenser og problemstillinger i dansk museumsformidling. Ultimo august i år kom så ministerens endelige udmøntning med en formidlingspulje på 40,5 mio. kroner hvert år over de næste fire år².

Endelig blev der søsat et overordnet initiativ til at give formidlingen på museerne en tiltrængt økonomisk håndsrækning og et afgørende løft. Stikordene er "nytænkning", "eksperimenterende",

"digitalisering" og "nye brugergrupper". Yes, tænker jeg fra min bløde stol i Randers. Det er lige os! Det har vi arbejdet med gennem de sidste mange år. Her må der være noget at hente! Nu er spørgsmålet bare, hvordan udmøntningen også kan blive til gavn for os på et mellemstort museum ude i provinsen?

Kulturhistorisk Museum Randers består af Kulturhistorisk Museum i Kulturhuset, Håndværksmuseet og Kejsergaarden og Randers Lokalhistoriske Ar-

¹ Fra kulturminister Brian Mikkelsens tale ved Kulturarvstyrelsens Museumsårsmøde d. 24. april 2006. Citeret fra Kulturministeriets hjemmeside www.kum.dk/sw43486.asp.

² Puljen skal bruges til "først og fremmest støtte til udvikling af museernes eget formidlingsarbejde samt nyttiggørelse af museernes ressourcer i undervisningen. Herudover sættes der også på en række udviklingsinitiativer, der kan være med til at sikre en endnu bedre museumsformidling i fremtiden, for eksempel kompetenceudvikling, forskning i museumsformidlingens virkning og udvikling af publikumsundersøgelse". Pressemeddelelse 25. august 2006, Kulturministeriet.

kiv. Museet har afdelinger for arkæologi og nyere tid samt egen konservering. Endvidere er der en formidlingsafdeling med 8 faste medarbejdere til at udvikle, koordinere og realisere det samlede formidlings- og PR-arbejde samt sørge for bemanding af receptioner, butikker og opsyn i udstillingerne. Museets formidlingsarbejde varetages dog på tværs af alle afdelinger. Arkæologer, historikere og konservatorer, alle bidrager til formidlingen på stedet og indenfor de respektive museale fagområder. Museet blev sidste år besøgt af 48.000 mennesker, langt de fleste med bopæl i Randers og regionen.

Planer for formidlingen

I de forgangne syv år er der lagt et stort arbejde i udviklingen af udstillinger, arrangementer, formidling til børn og børnefamilier, klubvirksomhed, samarbejde med andre kulturaktører og markedsføring. Denne proces blev sat målrettet i gang ved hjælp af udviklings- og arbejdsplaner på formidlingsområdet.

Der produceres mellem 5 og 10 særudstillinger om året, deraf 2-3 udstillinger alene på et areal af 264 kvm - til dels med bekosteligt indlån af genstande fra Nationalmuseet eller andre museer i landet. Udvikling af udstillingsmediet er et af formidlingens satsningsområder med genstandspræsentation, lyd, elektroniske billeder og et professionelt grafisk udtryk som centrale udviklingsopgaver. Enhver udstilling bliver derfor på sin måde ny og eksperimenterende. I 2002 fik museet en ny permanent byhistorisk udstilling (ca. 600 kvm) og i marts 2007 åbner en ny permanent middelalderudstilling (180 kvm). Udstillingsarbejdet er meget resursekrævende og fylder godt i hverdagen. Vi mangler hverken idéer eller de fornødne faglige kompetencer. Det, vi mangler, er finansielle midler til realisering af spændende udstillingskoncepter, f.eks. med henblik på udstillingsarkitektur og anskaffelse af avanceret lys, lyd og billedudstyr samt digital animation. Her håber jeg, at puljen vil kunne give et skub til videreudviklingen.

Arrangementer

Til udstillingerne knytter sig en arrangementsflade med fortællinger, foredrag, teaterforestillinger, omvisninger, erindringsmøder, koncerter, værksteder, prøv selv-aktiviteter m.m. Desuden er der arrangementer i forbindelse med byens festuge, den internationale museumsdag, jubilæer i byen,

historiens dag, museumsnatten eller andre mærke

dage foruden ferieaktiviteter i skolernes vinter-, sommer- og efterårsferie. Udenfor museets fire vægge bydes på byvandring, kirkegårdsvandring, byløb for børn, heldagsture, omvisninger i kirker, virksomheder, institutioner, på arkæologiske udgravninger m.m. Der er etableret et godt samarbejde med kunstmuseet og biblioteket på stedet, som bl.a. har udmøntet sig i en årligt tilbagevendende Kulturhusdag. Museets arrangementskalender annonceres i halvårsprogrammer, som først og fremmest distribueres lokalt og regionalt. Alt i alt kan vi tilbyde en meget alsidig arrangementsflade med omkring 80-100 programsatte arrangementer om året. Resurseløftet er nået for længst, og det kan derfor kun hilses vedkommen, at puljen stiller midler i udsigt til gennemførelse af arrangementer.

Skoletjenester

Kulturhistorisk Museum har lagt mange kræfter i at etablere en regulær betjening af skoleklasser. Skoletjenesten har ligget underdrejet gennem 1990'erne og har siden 1999 været et af de primære satsningsområder. I dag betjenes der omkring 300 skoleklasser om året. Dertil må regnes de skoleklasser, der vælger at gå rundt på egen hånd og benytter sig af det formidlingsmateriale, der er udarbejdet til børn. Museets skoletjeneste har opbygget et kontaktlærernetværk og har markeret sig som en fagligt kompetent partner for byens og omegnens skoler. Skoletjenestens årskataloger kommer ud til byens og omegnens skoler samt skoler i Århus amt og findes desuden på museets hjemmeside. Lærerne efterspørger skræddersyede omvisninger og værkstedsaktiviteter, der tager udgangspunkt i skoleklassens individuelle forud-

sætninger og behov. Der er behov for at skoletjenestens medarbejdere får tid til fordybelse og udvikling, for dermed at komme de nødvendige spaestetik dybere, som det daglige trummerum ikke giver mulighed for. Her ser vi meget frem til at få gavn af puljen til udvikling af undervisningsmaterialer.

Anden formidling

Naturligvis har museet en egen hjemmeside, og det er et stort ønske at få denne fornyet grundlæggende. Billedskærme i udstillingen bruges til filmklip og i forbindelse med særudstillinger også spil. Erfaringen siger, at den digitale formidling er kostbar og resursekrævende mht. udstyr og især udvikling af indhold og grafisk præsentation. Men behovet er stort: trykskærme i udstillingen, informationsskærme i modtagelsesområderne, ny hjemmeside m.m. Jeg kan kun med glæde konstatere, at forbedringen af museernes digitale formidling er et af udmøntningens hovedpunkter.

³ Fra kulturminister Brian Mikkelsens tale ved Kulturarvstyrelsens Museumsårs møde d. 24. april 2006. Citeret fra Kulturministeriets hjemmeside www.kum.dk/sw43486.asp.

⁴ I alt fjorten museer deler 65,8 mio. kr. over en fireårig periode. 10 af disse museer ligger i Københavnsområdet, 2 i Århus og et i Esbjerg.

I kraft af det høje aktivitetsniveau og den lange formidlingstradition på stedet, ser vi os også i stand til at levere et kvalificeret bidrag til forskning i formidlingen. Det kan derfor kun hilses velkomment, at der nu er afsat midler til det. Det samme gælder for publikumsundersøgelser, hvor vi i løbet af de sidste år lige så stille har arbejdet os ind på området. Det har givet os erfaring med metoder og samtidig ført til interessante oplysninger om museets gæster og deres oplevelse af museet.

Det korte af det lange er, at vi målrettet har udviklet og eksperimenteret med mange forskellige formidlingsformer og er ved at finde frem til det, der måske her og nu fungerer godt i forhold til netop vores museum. Men formidlingen kan blive endnu bedre, som ministeren selv gjorde opmærksom på i sin tale til museerne på Nyborg Slot³.

Nåleøjet

Når jeg ser på fordelingen af udmøntningens 162 mio. kr., er der først og fremmest de to store poster ”udvikling af museernes formidling” og ”museer og undervisning” med henholdsvis 99 mio. kr. og 28 mio. kr. over en fireårig periode.

Ved nærmere eftersyn viser det sig, at der af de 99 mio. kr. er øremærket et beløb på 61,8 mio. kr. som direkte driftstilskud til ti særligt udvalgte museer og 4 mio. kr. til de syv statslige museer⁴. Tilbage i puljen er 8,3 mio. kr. om året eller 33,2 mio. kr. over fire år, som så blev afsat til at udvikle museernes formidling indenfor syv udpegede satsningsområder⁵. Denne pulje kan Kulturhistorisk Museum Randers søge på lige fod med alle andre statslige og statsanerkendte museer. De 28 mio. kr. til ”museer og undervisning” udmøntes i 7. mio. kr. om året, hvoraf 2 mio. kr. kan søges af de 137 statslige og statsanerkendte museer samt formentlig en velvoksen skoletjeneste på Sjælland.

Der skal ikke ret megen matematik til for at konstatere, hvor lille et nåleøjeblik vi skal slippe igennem. Jeg må erkende, at der foran mig ligger et stort arbejde med at skrive ansøgninger og komme igennem godkendelsesprocedurer og udvalgsriterier for at kunne få lov til at udvikle ekstraordinært på formidlingsområdet. Om det er rimeligt eller ej, kan jeg ikke udtale mig om, men jeg ved, at det kommer til at tage resurser fra andet nødvendigt arbejde.

Jeg ser med spænding frem til at studere de konkrete betingelser og kriterier, der knytter sig til de enkelte puljeposter. Spørgsmålet er bare, om puljen vil dække det elementære behov for udvikling og fordybelse, eller om der kun er tænkt på fancy og anderledes projekter, der fremavler fornyelse for fornyelsens skyld? Er vi på vej ind i et kapløb mellem museerne om, hvem der kan levere de bedste idéer? De første bange anelser om en voksende opgavebyrde uden direkte gavn for vores formidlingsarbejde på museet er ved at snige sig ind på mig. Skønt de kulturhistoriske lokalmuseer udgør omtrent 72 af de 92 kulturhistoriske og i alt 130 statsanerkendte museer, kan jeg hverken i udrædningen eller udmøntningen se, at der er taget særligt hensyn til disse museers specifikke udfordringer på formidlingsområdet.

Forventningens glæde er ved at smuldre. 137 statsanerkendte og statslige museer vil snart løbe stormløb mod en pulje på i alt 41,2 mio. kr. Samtidig vil 123 museer af dem være udelukket fra at få andel i puljens resterende 120,8 mio. kr. Et impo-

nerende beløb i betragtning af, at hele puljen jo ifølge kulturministeren skulle bruges til ”først og fremmest støtte til udvikling af museernes eget formidlingsarbejde samt nyttiggørelse af museernes ressourcer i undervisningen”⁶. Jeg er spændt på at se, hvordan vi i provinsen vil få en bedre formidling og attraktive udstillinger ud af formidlingspuljen. Vi må love hinanden, at vi følger udviklingen nøje og om fem år vender blikket tilbage for at debattere, hvad der egentlig er kommet ud af denne store pose penge. Det glæder jeg mig til at se!

”Gi’ os nu arbejdsro” krævede Tine Seligman efter offentliggørelsen af formidlingsrapporten, og hun pointerede, at kvaliteten vil komme ud af mere arbejdsro og øgede faste formidlingspenge til **alle** museer⁷. Det kan jeg kun give hende ret i.

⁵ De syv satsningsområder er: nye og eksperimenterende udstillingsformer, forsøg med brugerinddragelse, formidlingsaktiviteter rettet mod nye publikumsgrupper, ændrede åbningstider, digital formidling på museerne og på internet, brugervenlig formidling af museernes digitalt registrerede samlinger og særlig prioritering af tiltag, der relaterer sig til formidling af industrisamfundets kulturarv. Kilde: Udmøntning af formidlingspuljen (2007-2010), Kulturministeriets hjemmeside, august 2006

⁶ Kulturministeriet, pressemeddelelse d. 25. august 2006.

⁷ Tine Seligmann, museumsinspektør på Museet for Samtidskunst, Roskilde, i Danske Museer nr. 3, 2006

Brugerinddragelse

- hvad tør vi bruge det til?

Marianne Grymer Bargeman og Tine Nygaard, Statens Museum for Kunst

Kommentar til formidlingsrapportens kapitel 05 om UDVIKLING AF MUSEERNES UDSKILLINGER OG ANDRE FORMIDLINGS-AKTIVITETER / 5.4 om INDDRAGELSE AF BRUGERGRUPPER.

”Skal publikum have direkte indflydelse på, hvad der udstilles?”. Spørgsmålet stillede redaktionsgruppen os i forbindelse med denne artikel. Er det hensigtsmæssigt at spørge sådan eller ligger der implicit i spørgsmålet en negativ forestilling om samspillet mellem publikum og os? Måske skal vi i stedet spørge: ”På hvilke måder kan vi drage fordel af at publikum inddrages?”.

De underrepræsenterede unge

I 2007 åbner Statens Museum for Kunst Unges Laboratorier for Kunst (u.l.k.). Det henvender sig til unge mellem 12 og 20 år. Unges Laboratorier for Kunst bliver et sted, som unge både kan bruge i deres skoletid og i deres fritid.

I formidlingsrapporten kan man læse, at ”unge er blandt de grupper, som er underrepræsenteret på museerne – når der ses bort fra deltagelse i undervisningsinstitutionernes museumsbrug”. Ofte er det børnene, der er i centrum på museerne. Måske fordi sidstnævnte gruppe betragtes som mere krævende. Vi var derfor også spændte på, hvor mange unge, som frivilligt ville reagere på vores opfordring om at fungere som medproducenter (kunstpiloter) i centrets udviklings- og produktionsfaser. Interessen viste sig dog at være overvældende og ansøgningerne var imponerende. Og hør bare, hvordan det kan lyde, når de unge beskriver sig selv: ”vi zapper mellem medier og mennesker, mellem online og offline, vi er født med en mus i hånden, med ny teknologi og ingen frygt for det nye”.

Brugerorienteret design

Brugerorienteret design (BOD) breder sig for tiden med lynets hast i Danmark. Pointen er, at brugeren i

fremtiden skal med fra begyndelsen, hvis han/hun skal overtales til at købe produktet til sidst. Brugeren bliver medskabere af produktet frem for passiv modtager. BOD kan både inkludere produkter, services, arrangementer og kulturbegivenheder.

30 kunstpiloter blev ansat i forbindelse med en donering fra Egmont Fonden på 15 mio. til skabelse af Egmonts videnscenter (centret rummer foruden videnscentret u.l.k. også bibliotek, studiesal og børnenes kunstmuseum). Inspireret af brugerorienteret design valgte vi at inddrage de unge som medproducenter i processen med centret længe før, vi havde nogen klar idé om, hvordan centret ville se ud og hvad det ville indeholde ved åbningen i 2007.

Kunstpiloterne er mellem 15-20 år og ansat i en afgrænset periode, for på den måde at sikre centret dynamik, nytænkning og kraft. Indtil nu har de unge deltaget i alle processer, og efter centrets åbning vil de fortsat være med til at udvikle nye temaer, udstillinger og events. Formålet med brugerinddragelsen er klar: Vi vil have de unge til at købe ”produktet”, og dermed gøre kunsten til en integreret og uundværlig del af deres liv.

At lege med de unge

Vi sidder sammen med ti af de nyrekrutterede kunstpiloter. Denne gruppe beskæftiger sig med centrets indretning, de to andre grupper beskæftiger sig med henholdsvis centrets virtuelle del og de konkrete workshops. Kunstpiloterne har vilde drømme, de kender ingen begrænsninger og har et vokabularium, hvor ord som museologi og kuratering dukker op med den største selvfølgelighed. Vi hører, hvad de siger, og vi registrerer, hvad de gør. Det er meget inspirerende og sjovt, men også en stor udfordring, for hvad stiller vi op med den viden, vi får om brugeren? Og hvad stiller vi op med vores egne erfaringer, holdninger og udtrykslyst? Hvor mange procent implementerer man – og på hvilke præmisser?

Eksempler på udfordringer

Mange af svarene afhænger af, i hvor høj grad institutionen eller virksomheden er gearret til at sætte vedtagne normer for formidlingspraksis til side samt graden af fleksibilitet og institutionens værdier i det hele taget.

Den viden, vi får fra brugerne forpligter på flere fronter. Brugere opbygger undervejs naturligt en forventning om, at deres bidrag indgår i det færdige resultat. For eksempel inddrog vi de unge som medproducenter i navneprocessen til det nye center, men samtidig med, at de udviklede navnekandidater, udviklede de også et kampberedt ejerskab til navnene, så det blev altafgørende for os, at det navn, vi til slut valgte sammen med dem, indeholdt (nogle af) deres ideer og tanker. Ellers ville vi have mistet både vores troværdighed som samarbejdspartnere og deres respekt. Navnet skulle dog ikke kun elskes af de unge, men også af museets ledelse og Egmont Fonden. Der er altså mange hensyn forbundet med at arbejde brugerorienteret, heriblandt også etiske overvejelser.

Et andet konkret eksempel på de daglige udfordringer, som brugerinddragelsen medfører, er det faktum, at vi kun kan arbejde med de unge efter klokken 17 og i weekenderne.

Hvordan drager vi fordel af brugerinddragelse?

Da vi præsenterer kunstpiloterne for Abilgaards Den sårede Filoktet var reaktionerne mange og forskelligartede. En pige oplevede værket som et billede på stormagten USA's sårbarhed overfor angreb på oliereserverne. Andre kunstpiloter placerede billedet i forhold til kropsidealer og mandehørm. Alle spejlede de sig selv i værkerne – helt rent og uden at tage skyldigt hensyn til, hvad de troede, vi gerne ville høre. Generelt synes de unge overbevidste om, at det, de siger, har værdi, alene

fordi de har sagt det. De søger ikke facit om verden, men deres egen sandhed om den og de forskellige tolkninger fremstår sideordnede. Arbejdet med de unge er både meningsfuldt og sjovt. Hele tiden udfordrer og beriger samarbejdet kunstens vidensmængde. De unges manglende kunstfaglighed skaber et frirum til at tale om tingene på en anden måde, end vi er vant til. Det er i sig selv inspirerende.

Brugerinddragelsen gør os dog først og fremmest sikre på, at vi er på rette vej, helt ned i de mindste, men betydningsbærende detaljer: Foretrækker de unge fx sækkestole eller puffer?

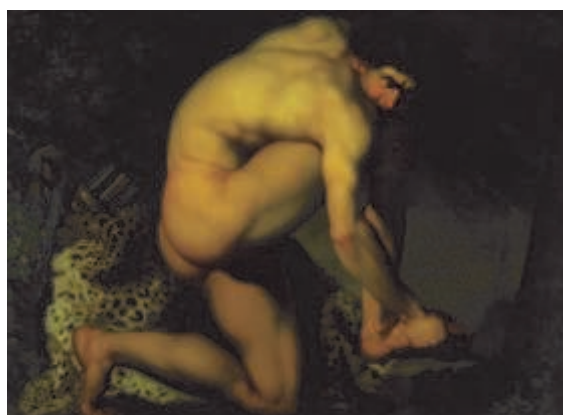

Mellemrummene

Vi interesserer os for mellemrummene mellem brugerne og os, og vi tror på, at vi alle kan blive klogere af mødet. Det er helt centralt, at de unge skaber deres egne relationer til værkerne, men vi kan som museum være med til at få dem at række ud efter kunsten ved at vække deres nysgerrighed og ved sammen med dem at aktualisere kunstens budskaber i forhold til de unges hverdag.

PS: En ulk er en grim, giftig og mangefarvet undergrundsfisk.

Nicolai Abildgaard: Den sårede Filoktet, 1775

Internationalt samarbejde

- i faste rammer

Anne-Birgitte Fonsmark, Ordrupgaard

Uddybning af et formidlingssamarbejde der fremhæves i Formidlingsrapportens kapitel 05 om UDVIKLING AF MUSE-ERNES Udstillinger og andre formidlingsaktiviteter / 5.3.1 om FORMIDLINGSSAMARBEJDE REGIONALT, NATIONALT OG INTERNATIONALT.

Ordrupgaard har gennem en længere årrække haft et nært samarbejde med en række museer, både i Europa og USA. Det gælder bl.a. Musée d'Orsay i Paris, der ligesom Ordrupgaard har det 19. århundrede som sit primære arbejdsområde. Nøglen til dette samarbejde er personlige kontakter, og det første resultat heraf var en stor udstilling om Ny Carlsberg Glyptotek, som jeg tog initiativ til og arrangerede i 1995.

Udstilling om Vilhelm Hammershøi

Den gode kontakt til Musée d'Orsays ledelse fastholdt Ordrupgaard, og i 1997-98 gennemførte vi sammen en udstilling om Vilhelm Hammershøi, der kom til at betyde et internationalt gennembrud for maleren. Et konkret resultat af den overvældende franske modtagelse var, at udstillingen - takket være lånernes accept af en forlængelse af deres udlån - gik videre til Guggenheim Museum i N.Y. Her skal dens enorme besøgstal på ca. 500.000 både ses i lyset af museets placering på Fifth Avenue, men også af at der samtidig blev vist en anden udstilling - om motorcykler!

Samarbejde via mails

Rent praktisk fungerer vores samarbejde med udenlandske museer primært via mails og her er kontakten meget tæt og daglig. Telefonen gribes, når særlige problemer - der kan kræve lidt diplomati - opstår. Vi begrænser rejser og møder til det minimale; de sluger både tid og penge og er tit ikke nødvendige.

Mange år undervejs.

Ordrupgaards udstilling "J.F. Willumsen - over grænser" - der blev vist i Danmark i foråret og på Musée d'Orsay i sommeren 2006 - har været undervejs siden 1997/98, og udsprang af, at både vi

og Musée d'Orsay havde været meget tilfredse med samarbejdet omkring Vilhelm Hammershøi og derfor havde mod på et nyt samarbejdsprojekt. Det var i den forbindelse heldigt, at J.F. Willumsens Museum i Frederikssund viste projektet meget stor velvilje og gik ind i samarbejdet.

Internationalt vingefang

Fordelen for os ved dette samarbejde med udenlandske museer er, at vores udstillinger får et internationalt vingefang - til gavn for vores hjemmepublikum - samtidig med at vi profilerer og lancerer dansk kunst og kultur i udlandet. Samarbejdet med udlandet er derfor en permanent aktivitet for Ordrupgaard.

P.t. er vi blandt andet involveret i planlægningen af kommende Vilhelm Hammershøi udstillinger i Tokyo og London, ligesom vores udstilling Vilhelm Hammershøi >< Carl Th. Dreyer: Billedmagi er lavet i samarbejde med Centre de Cultura Contemporània i Barcelona, hvor den skal vises efter nytår 2007. I disse tilfælde er kontakten opstået ved henvendelse til os fra de pågældende museer og udstillingssteder.

Musée d'Orsay i Paris

Til glæde for museerne?

- når den digitale formidling bliver et spørgsmål om prestige

Mette Johnsen, BA i historie og cand. mag. i visuel kultur

Kommentar til Formidlingsrapportens kapitel 06 om DIGITALE FORMIDLINGSFORMER PÅ INTERNETTET.

Museernes digitale formidling får i disse år en massiv opmærksomhed fra manden, der sidder på pengene, og det resulterer i eksperimenterende projekter. Dog skal såvel museer som pengemanden passe på, at ønsket om innovation og derigennem prestige ikke bliver på bekostning af brugernes ønsker og behov.

Podcast, bredbånds mobiltelefoni, RFID-tags, GPS-teknologi, pda'er og interaktive 3D-modeller er alle teknologiske betegnelser, der indgår i museers nyudklækkede eller kommende digitale formidlingsprojekter. Signalværdien ved anvendelse af denne teknologi er, at man ikke er tabt bag det digitale lyntog – man sidder i førersædet. Jeg mener ikke, at der kan være tvivl om, at det er godt og ikke mindst nødvendigt, at de danske museer endelig for alvor er begyndt, mere eller mindre frivilligt, at interesse sig for den digitale formidling. Spørgsmålet og skepsisen handler i stedet om, hvilke vilkår og hvilken bekostning museernes digitale tigerspring bygger på.

Nogle mener, at det mest interessante er det, der ikke bliver sagt, og dette mener jeg i udstrakt grad gør sig gældende, når snakken falder på museernes digitale formidling. I Kulturministeriets bestillingsrapport "Udredning om museernes formidling" fremhæves den digitale teknologiske muligheder og eksisterende formidlingsprojekter, og der fremlægges forventninger og krav til den fremtidige digitale formidling. Jeg vil med udgangspunkt i rapportens digitale optimisme se nærmere på det, der ikke bliver snakket om.

Hvis alt er godt er intet godt

Kapitel 06 i "Udredning om museernes formidling", handler om den digitale formidling. I dette

kapitel fremhæver formidlingsudvalget alle de positive sider ved den digitale formidling så som brugeraktivering, tilgængelighed og formidlingsdifferentiering, som Kulturnet Danmark-puljens støtteprojekter er kendetegnet af. Herefter fremhæves en række formidlingsprojekter.

Fx. bliver formidlingsprojektet "Soldaten i Baghaven" (2001), med rette, klappet på ryggen for at være et resultat af et samarbejde mellem museer og andre kulturinstitutioner. Der bliver til gengæld ikke nævnt et ord om det faktum, at det var og stadig er et fejlslået projekt, som ikke appellerer til målgruppen de 9-12 årige. Der blev brugt mange økonomiske og arbejdsmæssige ressourcer på dette projekt, så et par kommentarer om, hvorfor brugerne alligevel vendte tommelfingeren ned, mener jeg ville være mere end relevant. På forunderlig vis

formår rapporten dog at fremstille alle de eksisterende digitale formidlingsprojekter som værende enestående succes historier.

I rapportens indledning står der, at grunden til dens tilblivelse skyldes, at på trods af gode tider for formidlingen ude på museerne, så er man ikke homefree, hvilket vil sige, at der stadig er grund til selvkritik og forbedringer i formidlingen af kulturarven. Ud fra dette virker det derfor ekstra uforståeligt at formidlingsudvalget præsterer en så åbenlys mangel på kritisk sans i forhold til den digitale formidling. Hvorfor gør rapporten, hvis formål det er at give en hjælpende hånd til museernes formidlingsaktiviteter, museerne og kulturministeren en bjørnetjeneste ved ikke at ville pege på og tale om manglerne og de direkte dårlige digitale formidlingsprojekter? Er det fordi, de er konflikt-sky, eller er det fordi, de virkelig ikke mener, at problemerne er så store, at det er værd at spille tid på? Svaret giver formidlingsudvalget selv i kapitel 06's indledning:

”Internettet rummer et oplagt potentiale for at formidle oplevelser og viden om kulturarven, som museerne stadig kan udnytte i langt højere grad, end de gør i dag. Der findes dog ikke danske undersøgelser på museumsområdet af brugernes oplevelse og udbytte af museernes digitale formidling.”

Den entydige positive fremstilling skyldes ganske simpelt, at brugernes stemmer er fraværende – der er ingen, der har indsigt i brugernes holdning til de forskellige digitale formidlingstilbud. På trods af dette åbenlyse uholdbare bedømmelsesgrundlag, så tøver formidlingsudvalget alligevel ikke med at beskrive museernes digitale formidlingsprojekter som succes historier. Værre er det dog, at de er af den overbevisning, at fremtidens digitale formidling skal bygge på ”Risikovillig projektstøtte med høje krav til ambitionsniveauet” og ”Fokus på den teknologiske udvikling eksempelvis ved at understøtte udvikling af indhold tilpasset mobile enheder”. Formidlingsudvalget mener således, at man bare skal forsætte med at poste penge og ressourcer i prestigeprojekter, som man i bund og grund ikke ved om appellerer til brugerne, frem for at holde lidt igen med disse meget ressourcekrævende formidlingsprojekter, indtil man har fået en reel ide om, hvad brugerne egentlig mener.

Frem for at fokusere og satse så intens på disse prestigeprojekter, ville det være en del mere hensigtsmæssigt at tildele opmærksomhed og ressourcer til museumshjemmesidernes meget svingende kvalitet. Når man surfer rundt på museernes hjemmesider, erfarer man hurtigt, at mange af dem er af en så ringe forfatning, at det grænser til det pinlige. Rapporten gør på en meget velopdragen måde

Marsvin

Marsvin (*phocoena phocoena*)

Som andre hvaler føder marsvinet levende unger. Ungerne fødes i maj - august. Ungerne dier hos moderen i op til 18 måneder. De vokser meget hurtigt, fordi mælken er meget fed.

Marsvin i de danske farvande spiser næsten udelukkende fisk. I farvandede omkring Grønland spiser de både fisk, blæksprutter og krebsdyr.

Marsvinet kan ikke sove i længere tid ad gangen. Når det sover, foregår det flydende i overfladen med åndehullet lukket. For hver 90 sekunder vågner det op for at trække vejret.

I Danmark har man tidligere fanget marsvin kommercielt. Marsvinene blev fanget, når de vandrede ind og ud af bæltter og fjorde. I dag bliver marsvinet fanget som en utilsigtet bifangst i fiskernes net.

Marsvinet yngler i de danske farvande. Det er en af de mindste arter af hvaler, der findes. Det er sjældent, man ser marsvinet i store flokke. Normalt ser man en enkelt eller to. Marsvinet er et sky dyr.

Marsvinet er en langsom svømmer. Er det forfulgt, kan det komme op på 22 kilometer i timen. Der dør mange marsvin i fiskegarn.

Marsvinet lever tæt på kysten i de lyseblå områder. Klik på kortet for at se en større udgave.

Se også [Fakta](#)

[Tilbage](#)

NATURHISTORISK MUSEUM • WILHELM MEYERS ALLÉ 210 • UNIVERSITETSPARKEN • 8000 ÅRHUS C • TLF 86526777 • nm@natihd.dk

[← FORSIDE](#)

opmærksom på dette problem, ved at påpege at der er et stort antal (68%) af hjemmesiderne, der fungerer som ”praktiske brochurer”. Med andre ord udnytter de på ingen måde den digitale teknologiske muligheder. Hjemmesiderne kan ellers spille en altafgørende rolle i forsøget på at få museer til at fremstå mere tilgængelige og gøre forbipasserende nysgerrige og derigennem skabe en lyst til at besøge museerne.

Med andre ord kan hjemmesider spille en væsentlig rolle i den brede befolknings opfattelse af og holdning til museerne, og derfor er det foruroligende, at formidlingsudvalgets løsningsforslag til hjemmesideproblemet blot lyder: kurser og vejledning! Manglen på brugervenlighed i formidlingen af indholdet, såvel som i navigeringen på hjemmesiden samt manglende grafiske og tekniske kompetencer nævnes efterfølgende som årsager til museernes dårlige hjemmesider. Her er det, at jeg må knibe mig selv i armen – når hele fundamentet for at kunne lave en god hjemmeside ikke er tilstede, samtidig med at man i mange tilfælde har at gøre med museumspersonale som i forvejen har travlt med alle mulige andre opgaver, og som i mange tilfælde ikke har den store interesse og/eller indsigt i den digitale formidling, hvordan kan formidlingsudvalget så i alvor mene, at kurser og vejledning er nok.

Længslen efter anerkendelse og prestige

Grunden til denne nedprioritering af hjemmesiderne til fordel for de digitale formidlingsprojekter som, med formidlingsudvalgets egne ord, bygger på et højt ambitionsniveau, må på baggrund af det fremlagte skyldes, at den innovative digitale museumsformidling vil sætte Danmark på verdenskortet. Det handler ganske enkelt om prestige på tre

planer: for det enkelte museum, for Kulturministeren og for Danmark. Men det ser ud til, at ønsket om denne prestige sker på bekostning af brugerne – dem som formidlingstilbudene er rettet mod men som nærmest er fraværende i rapportens megen snak om den digitale succes.

Når man læser rapportens lovprisninger af museernes succes med den digitale formidling, er det udelukkende et udtryk for museernes og Kulturministerens synspunkter. Når man som Kulturminister har sat en ære i at få digitaliseret kulturen, og når der direkte er en statslig pulje til at støtte innovative digitale formidlingsprojekter, så vil det selvsagt ikke se godt ud, hvis museernes digitale projekter ikke tog sig godt ud. Museerne er, som indehavere af den digitale formidling, ligeledes interesserede i, at formidlingsprojekterne tager sig så godt ud som overhovedet muligt. Museernes formidlingsevner har stået for skud i mange år, og en af de mest sejlivede anklager er, at museerne ikke har formået at følge med tiden. At være indehaver af et velfungerende innovativt digitalt formidlingstilbud er derfor forbundet med en enorm symbolværdi for museerne. En værdi som ikke kun handler om at flashe deres digitale kunnen. Det handler ligeså meget om at vise omverden evnen til fornyelse, så man kan ryste et mausoleumimago af sig. Museerne kan via den innovative digitale formidling få omverdens anerkendelse af, at de hører nutiden til – det kræver dog at den digitale formidling er en succes.

Brugermagt

Nu er der med garanti en del, der sidder og tænker, at jeg er tilhænger af Paul Virilios dommedagsprofeti: teknologien er roden til alt ondt. Dette kan dog ikke være mere forkert. Jeg er en inkarneret fan og storforbruger af den digitale teknologi, og

jeg er henrykt over, at museerne langt om længe har fået øjnene op for den digitale formidlings mange egenskaber. Det jeg stjeler over er dermed ikke den innovative digitale formidling i sig selv, for selvfølgelig skal der være overskud til disse frontløberprojekter. De virker ikke blot som inspirationskilder for nye digitale formidlingstiltag, de åbner også op for nye måder at se på og eksperimentere med den traditionelle formidling.

Problemet er, sådan som jeg ser det, at museernes prioritering i forbindelse med den digitale formidling, med større eller mindre pres oppefra, handler om prestigeprojekter frem for hvad der kommer brugerne til gode. Alene det faktum, at der ikke foreligger nogen former for indsigt i brugernes holdning til eksisterende digitale formidlingstilbud, siger alt om, at brugernes ønsker ikke har første prioritet. Ligeledes er nedprioriteringen af hjemmesiderne endnu et tegn på, at brugernes behov ikke står først i køen. Som formidlingsrapporten selv gør opmærksom på, gør hjemmesiderne museerne mere tilgængelige overfor en stor og nuanceret gruppe af mennesker. Her kan grupper, som normalvis ikke kommer fysisk på museerne, snuse til, hvad museerne kan tilbyde, og hvis hjemmesiderne er gode, kan de endda måske lokke denne gruppe af mennesker ud på museerne. På trods af disse egenskaber, vælger formidlingsudvalget at tildele hjemmesiderne en perifer rolle ved at sige, at gode hjemmesider kan udvikles blot ved at give museets personale kurser og vejledning.

Flere ressourcer er ikke automatisk lig med velfungerende digital formidling. Det vigtige er derimod, hvordan ressourcerne bliver brugt. Det nytter ikke, at alle pengene og arbejdskraften bliver brugt på fantastiske idéer og teknisk innovation. Hvis ikke der bliver foretaget brugerundersøgelser og -tests

vil det aldrig blive en succes. På den baggrund kan jeg ikke være ubetinget euforisk over den 40,5 millioner kr. årlige pulje, som Kulturministeren lige har afsat til museernes formidling. Puljen, som skal køre over de næste fire år, er blevet inddelt i syv områder, hvor to af dem ”Forskning i formidling” og ”Publikumsundersøgelser” inddrager brugerne. Det, der lægger en dæmper på min glæde er det beskedne beløb, der er blevet afsat til disse to områder. Det første år er der afsat 4,8 millioner kr. og de efterfølgende tre år sølle 2,8 millioner kr.. Derudover lyder det til, at disse penge skal bruges til overordnede undersøgelser, hvilket vil sige, at der ikke er afsat penge til brugerundersøgelser og -tests i forbindelse med udviklingen af hver enkel af de nye formidlingstilbud.

Der var engang, hvor man så stort på brugernes mening, når et nyt produkt skulle på gaden. I dag ved alle professionelle producenter, at det er en altafgørende nødvendighed for et produkts succes, at brugerne bliver taget med på råd. Der bliver brugt masser af ressourcer på brugerundersøgelser og -tests, og brugerne bliver sågar taget med på råd i selve idé- og designprocessen. Kort sagt skal museerne lære af kommercielle virksomheders succeskriterium: et produkts succes er afhængig af, hvorvidt det formår at opfylde køberens ønsker og behov – og måden hvorpå et produkt bliver en succes, er at tage køberen med på råd.

absalon.nu

- Københavns historie på nettet

Johan Møhlenfeldt Jensen, Københavns Bymuseum

Uddybning af formidlingsprojekt der fremhæves i Formidlingsrapportens kapitel 06 om DIGITALE FORMIDLINGSFORMER PÅ INTERNETTET.

Udfordringen i dag er at sikre, at der på internettet også er adgang til pålidelige oplysninger. absalon.nu er et samarbejde mellem Københavns Bymuseum, Københavns Stadsarkiv og København Hovedbibliotek om at præsentere Københavns historie i alle dens aspekter på internettet.

Baggrunden for absalon.nu er erkendelsen af, at den måde vi skaffer os information på har ændret sig dramatisk i de seneste år. Indtil for få år siden skaffede de fleste sig information gennem bøger og artikler. I dag er internettet næsten enerådende, når det gælder den første afsøgning af et nyt område, og for mange er internettet det eneste sted, man søger. Den tid, der går med at bestille en bog - vente på den - og - ud fra denne bog - bestille yderligere litteratur, er simpelthen for lang for flertallet af vidensbrugere. Denne udvikling kan man naturligvis vælge at beklage, men på mange måder kan man bedre anskue den som en konsekvens af den lettere tilgang til viden, som internet-

tet har medført.

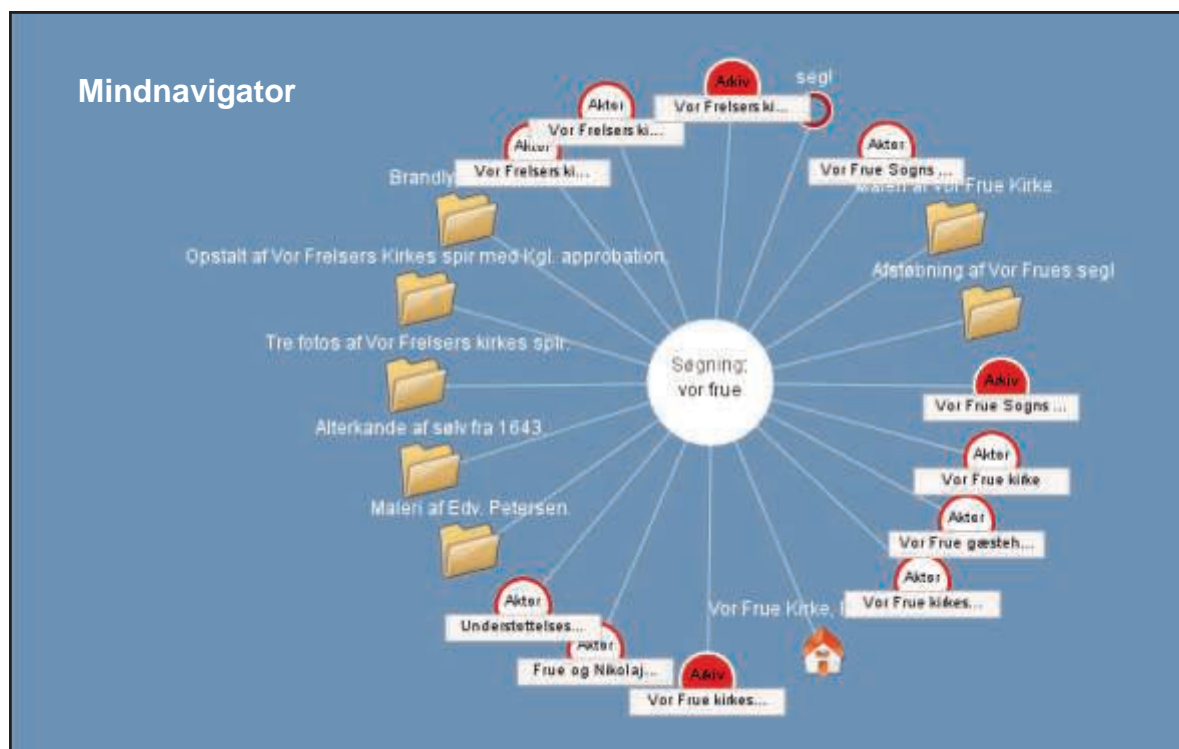
Da internettet var nyt, var der mange, der anså det som en revolution med et stort demokratiseringspotentiale. Senere, da kommercielle aktører opdagede nettet, fik mange den meget pessimistiske holdning, at internettet ikke var andet end pornografi og piratkopiering.

I stedet for at beklage at de mindre positive sider af verden også er til stede på nettet, skal vi være glade, ja lykkelige, over de muligheder nettet tilbyder. Den akkumulation af information der automatisk finder sted på nettet, de utrolige muligheder for at søge i umådelige stofmængder, skal vi lære at værdsætte og bruge.

Men samtidig skal vi sørge for at kritikken udvikles sammen med teknikken. Det er nye spørgsmål vi skal stille til oplysninger hentes via nettet. Bevidstheden om, at de første 5 sider i Google ikke er hele sandheden om noget som helst, er en meget vigtig erkendelse, som det er vigtigt at formidle.

At fastholde kulturarvsinstitutionernes placering i det kulturelle landskab er således en del af baggrunden for absalon.nu. Når det er blevet et samarbejdsprojekt mellem bibliotek, arkiv og museum,

skyldes det, at internettet har understøttet for os, at vi, set fra publikums side, har meget store fælles-træk. Det er de fysiske materialers forskellighed og deraf følgende forskellige institutioner, der har medført, at der er opstået tre forskellige typer institutioner.

Det er klart, at der over årene også har udviklet sig forskellige virksomhedskulturer i de tre typer institutioner. absalon.nu skal gerne medvirke til at mindske disse forskelle. For brugerne skal absalon.nu blive det første sted man søger, når man vil have viden om et aspekt af Københavns historie. Det kan være skoleeleven, der skal skrive en opgave; pensionisten, der vil undersøge sin bydels historie eller de nysgerrige og videbegærlige, der blot søger for oplevelsens skyld. Fra sit hjem skal borgeren med tiden kunne dykke ned i alle sider af Københavns historie uden fysisk at skulle besøge museet, biblioteket eller arkivet. absalon.nu skal bringe museets, bibliotekets og arkivets samlinger hjem i folks egen stue, hvor de i ro og mag kan gå på opdagelse i Københavns historie. På denne måde vil absalon.nu forhåbentlig være en inspiration til at besøge stederne personligt.

En af de mere nyskabende tiltag på absalon.nu bliver den såkaldt Mindnavigator. En af de almindeligste hindringer for anvendelsen af materialer

fra biblioteker, museer og arkiver er, at man skal kende den måde, de enkelte institutioner organiserer deres samlinger på, for at få det fulde udbytte af dem. Mindnavigator skal vise data på en associativ måde, der mere ligner den måde, den menneskelige hjerne arbejder på. Normalt bevæger man sig på internettet fra mere overordnede kategorier til mere specialiserede uden at få noget overblik over forbindelserne mellem de forskellige kategorier og emner. Uden dette overblik overser man nemt relevante informationer, som ikke lige lå i søgestien. Dette skal Mindnavigator forsøge at råde bod på, ved at vise alle relevante relationer for brugeren. Da denne teknologi ikke tidligere har været prøvet på kulturhistorisk materiale, har Kulturturnet Danmark, som er en institution under Kulturarvsstyrelsen, bevilget i alt 750.000 til at afprøve teknologien på absalon.nu.

Det er klart at alle disse vældige ambitioner ikke kan indfries på en gang. I modsætning til mange andre nye tiltag er absalon.nu imidlertid ikke et projekt men derimod en permanent foretæelse. Københavns Kommune har på permanent basis bevilget midler til drift og udvikling af absalon.nu. Det vil sige, at mængden af informationer i absalon.nu vil vokse både i omfang og karakter over tid. Det er i al beskedenhed tanken med absalon.nu at skabe en helt ny tilgang til den københavnske kulturarv, med stadig større virtuelle "samlinger".

Vidensbaseret læring

- for sjov

Henrik Sell, Naturhistorisk Museum

Kommentar til Formidlingsrapportens kapitel 07 om MUSEER OG UNDERVISNING.

Tilbage i halvfjerdserne var det ofte museets museumspædagog, der tog i mod, når en skoleklasse kom på besøg på museet. Skolebesøgene var ikke målrettet undervisning, men skulle give eleverne en oplevelse af museet. Gennem de sidste 10-15 år er skolebesøg på museerne i langt højere grad blevet en del af undervisningen på skolerne. Museumspædagogen er blevet skiftet ud med - eller har måske taget navneforandring til - skoletjenestemedarbejder. Det er et klart signal til omgivelserne om, at et skolebesøg, hvor museets skoletjeneste er involveret, ikke er et "sodavandsbesøg", men kvalificeret undervisning.

Forpligtende undervisning

Undervisningen på museer bliver ofte betegnet som uformel læring - en betegnelse, der er en direkte oversættelse af det engelske "informal learning". Ordet "uformel" forbinder jeg med noget, man kan "tage", hvis man gider, men undervisningen på museerne i dag er langt mere forpligtende. Et skolebesøg, hvor skoletjenesten er involveret, er en del af et undervisningsforløb i klassen. Eleverne har forberedt sig før besøget og arbejder videre med den viden, de har fået på museet, efter de er kommet hjem. Jeg vil derfor hellere kalde undervisningen eller læringen på museerne for vidensbaseret læring eller blot undervisning. I dag tager undervisningen udgangspunkt i det enkelte fags såkaldte fællesmål og er relateret til de forskellige klassetrins trinmål.

Integreret undervisning

Det kan derfor også undre mig, at Kulturministeriets udredning om museernes formidling ikke lægger op til et meget tættere samarbejde med undervisningsministeriet og de lokale skoleforvaltninger i kommunerne. Museumsundervisningen skal ind i

læseplanerne og være en meget større og mere naturlig del af undervisningen i folkeskolen. Mange skolebørn besøger stadig kun et museum en til to gange i hele deres skoletid, og i udredningen er der desværre ikke lagt speciel vægt på, at dette forhold bør rettes op. Et museumsbesøg med tilhørende undervisning bør være en meget mere integreret del af undervisningen. Mindre grupper af elever, der arbejder med projekter, kan besøge museet og blive guidet og vejledt af skoletjenesten. Desuden kan de få mulighed for at tale med museets videnskabelige medarbejdere om de emner, de arbejder med. Projekter bliver nærværende på en anden måde, når eleverne får oplevelsen af, at de ikke blot laver projekt for projektets skyld, men at der faktisk er forskere, som arbejder med de samme problemstillinger.

Eleverne skal ind på museerne

Fra kulturministerens side er taget et ganske glimrende initiativ til et tættere samarbejde med undervisningsministeriet. Det har resulteret i en hjemmesideportal, hvor museernes undervisningsmaterialer er blevet gjort søgbare og let tilgængelige. Der er ligeledes afsat midler til digitalisering af museernes undervisningsmaterialer for at øge brugen af museernes viden om kultur- og naturarven i folkeskolens undervisning. Man skal dog huske, at skoletjenesternes kerneydelse på museer-

ne stadig er den direkte formidling. Eleverne skal ind på museerne og arbejde med og om muligt røre ved genstandene og have mulighed for at komme i dialog med en eller flere faglige medarbejdere. Det er her den vidensbaserede undervisning adskiller sig fra undervisningen i skolen. Museerne har mulighed for at spille på alle sanser og give den vidensbaserede læring dybde og mangfoldighed.

Ressourcer til drift

Jeg mener, at der i langt højere grad skal sættes ressourcer af til almindelig "drift" af skoleundervisning på museerne. Når man besøger udenlandske museer og deres undervisningsafdelinger, får man et klart indtryk af, at vi herhjemme sagtens kan være med. Jeg vil vove den påstand, at vi i Danmark har noget af Europas bedste museumsundervisning. Vi skal selvfølgelig udvikle os, men med de formidlere, vi i dag har på museerne, er det vores mindste problem – formidlerne kan simpelthen ikke lade være med at udvikle deres undervisning. Det, der forhindrer en udvikling af museernes vidensbaserede undervisning, er, at de daglige ressourcer er for få. Der bliver brugt for meget energi på at udtænke udviklingsprojekter, som ofte kun kører i projektperioden. Når bevillingerne hører op, bliver projektet stille og roligt lukket ned igen, fordi de fornødne ressourcer til at fortsætte oftest ikke er til stede.

Landsdækkende skoletjeneste

Udredningen om museers formidling og kulturministerens initiativer til at forbedre museernes formidling peger også på, at en landsdækkende skoletjeneste ville være ønskelig. Det kan jeg kun bifalde. Et af museernes største problemer er at nå ud til skolerne og lærerne med deres tilbud. En landsdækkende internetportal med oversigt over undervisningstilbud til skolerne ville være yderst ønskelig, og der kan man efter min mening glimrende bygge videre på det fantastiske arbejde, som Skoletjenesten for Sjælland har bygget op. Opgaven er nem at sætte i gang og videreudvikle, da hjemmesiden allerede eksisterer for sjællandske museer. En sådan skoletjenestehjemmeside for hele landets museer ville i høj grad styrke museernes gennemslagskraft i undervisningen i folkeskolen og de gymnasiale uddannelser.

MiD og ODM på banen

Udredningen nævner også, at man med en fælles skoletjeneste ville få mulighed for at organisere et netværk, hvor museumsundervisningen kan udvikles. Jeg mener, at vi har to gode fora, hvor den slags allerede foregår og sagtens kan videreudvikles. Formidlingsnetværket under ODM og Museumsformidlere i Danmark arbejder begge med disse problemstillinger. Man kunne etablere et udvalg under de to formidlingsnetværk (måske

kunne man endda lavet et fælles udvalg?), hvor man arbejdede mere målrettet med skoletjenesteaktiviteter. Derved kunne man styrke det faglige og udviklingsmæssige samarbejde mellem landets mange museale skoletjenester. Dette ville være til stor gavn for såvel udviklingen som for erfaringsudvekslingen, og i sidste ende ville det styrke kvaliteten af den vidensbaserede undervisning på museerne.

Dele viden og erfaringer

Udredningen kommer også med et forslag, som jeg gerne vil advare imod. Udvalget foreslår, at en fælles skoletjeneste skal koordinere museernes undervisningstilbud. Det ser jeg overhovedet ingen grund til, da meget af undervisningen foregår lokalt og ofte tager udgangspunkt i museernes samlinger. Jeg kan ikke helt se, hvad det er man vil koordinere, og jeg er sikker på, at de ressourcer, der skulle bruges til en sådan koordinering, kunne gøre mere gavn ude på museerne end i en central koordineringsenhed. Det, som skoletjenesterne derimod som nævnt har brug for, er at blive inspireret af hinanden og dele viden og erfaringer. Der er ligeledes et behov for at etablere samarbejder på tværs af museerne og på tværs af museumstyper. Der kunne laves tværfaglige forløb, hvor kunst, kultur og naturvidenskab arbejder sammen. Det kan gøres, og er gjort, men samarbejdsprojekter er ofte forbundet med merudgifter og ekstra persona-

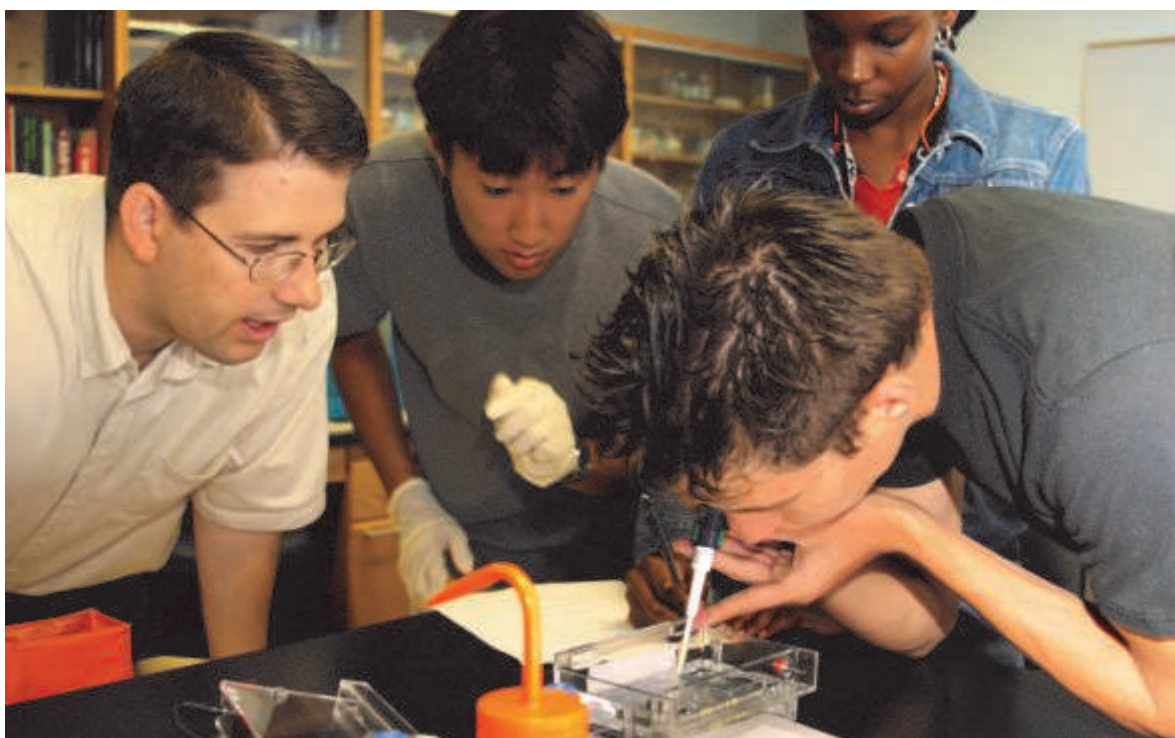
lerressourcer – specielt i det forberedende arbejde. Der er på museerne nok en tilbøjelighed til at fravælge sådanne samarbejdsprojekter af ovennævnte grunde.

Brugerbetaling og transport

En sidste ting, som udvalget bag redegørelsen også berører, men ikke direkte tager med i deres anbefalinger, er brugerbetaling og transport. Det koster typisk mellem 300 og 600 kr. for et undervisningsforløb på et museum, og dertil skal lægges udgiften for transporten til museet. I alt bliver det en stor barriere for et museumsbesøg. Ofte er det grunden til, at skolen ikke benytter sig af museets undervisningstilbud, men "nøjes" med at se udstillingerne uden mulighed for dialog med medarbejderne på museet. Det er en skam, når man tænker på, hvor meget mere berigende et sådant besøg ville være.

Faste bevillinger

Alt i alt må man dog sige, at udvalget og ministeren er på rette vej ved at give den vidensbaserede undervisning på museerne den fornødne opmærksomhed. Lad os håbe, at der på lang sigt vil følge faste bevillinger med til at varetage denne vigtige opgave.

Set gennem virkeligheden!

- gymnasieelever kræver medansvar!

Tine Seligmann, Museet for Samtidskunst

Uddybning af formidlingsprojekt der fremhæves i Formidlingsrapportens kapitel 07 om MUSEER OG UNDERVISNING

Gymnasieelever byder ind på samtidskunsten og kræver medansvar, når det gælder tolkninger og ”formidlinger” af de flertydige kunstudtryk.

Målet er at integrere samtidskunst som baggrundstof, debatstof og inspiration i undervisningen på gymnasierne. Der går nok en rum tid, før det mål er nået, men frøet er sået, der er kradsat i lakken. De mange udstillinger og alle de kunstnere, de studerende fra de deltagende gymnasier har besøgt og talt med igennem tre år, har sat deres spor! Kunstinstitutionerne har fået dynamiske og kvalificerede sparringspartnere. Gymnasieelever er bidragsydere og medspillere i et lærende fællesskab.

Med virkelighedens briller

Syv meget store fotografier af den svenske kunstner Annika von Hausswolf viser hverdagsagtige ting: et krøllet lagen, en stol, en dør, nogle cigaretskodder. Kunstnerens udgangspunkt var personlige erindringer, fantasier og drømme. De studerende havde set udstillingen og til en indledende workshop medbragte de personlige genstande og symboler fra deres liv. De skulle arbejde med at iscenesætte sig selv og skabe selvportrætter - med fotografiet som medie. Temaet for ”undervisningen” var selviscenesættelse.

På Museet for Samtidskunst diskuterede de studerende tro, overtro, videnskab, fiktion og virkelighed med en astrofysiker og en munk fra den lokale katolske kirke. Udgangspunktet var en udstilling med den amerikansk-engelske kunstner Susan Hillers lyd- og videoværker.

På udstillingen Eventuelle pårørende blev de unge præsenteret for billedkunstner Tina Enghoffs række af fotografier, som hun har taget i tomme lejligheder, hvor mennesker har ligget døde, uden at der tilsyneladende er pårørende, der har bemærket det.

Det var en udstilling, der berørte de unge og skabte mange diskussioner. De unge blev bedt om at bearbejde udstillingen bl.a. ved at sætte ord på den følelse, de havde efter at have set udstillingen: fortvivlelse, ligegyldighed, ensomhed, indelukket-hed, isolation, tomhed etc., og bagefter tage et fotografi, der illustrerede ordet/følelsen.

Gennem såvel de mange samtaler med kunstnere som udstillingsbesøg på kunstinstitutionerne er det blevet klart for de fire gymnasieklasser, at kunstneren i dag har indtaget en anden og udvidet rolle som forsker, politiker og samfundskritiker.

Vi kan godt selv!

I dag rummer begrebet dannelse også i høj grad refleksivitet. Du skal hele tiden forholde dig til og reflektere over din måde at møde verden på, dvs. kunne begrunde din ”smag”, dine holdninger og værdier. Det er en rå verden at bevæge sig ud i, den virkelige verden. Men gymnasieelever kan godt selv, vil og tør. Det er en gruppe af unge, hvis omverdens- og selvforståelse har flyttet sig. De agerer i en billedverden. Og når de besøger en kunstudstilling, vil de først opleve, før der bliver forklaret og fortalt. Samtidskunstens åbne og dialogskabende værker er et godt redskab og mødested til at undersøge forholdet mellem sig selv og omverdenen.

Samtidskunst stiller spørgsmål

I almen studieforberedelse, der indgår i den kommende gymnasiereform, er målet med de tværfag-

lige tiltag bl.a. at få de unge til at stille de rigtige spørgsmål - og tage stilling. Men lige så vigtigt er det, at de også kan besvare spørgsmålet: Hvad tror du selv? At gå i clinch og dialog med samtidskunstens flertydige værkudtryk er at blive stillet en række spørgsmål. I dag er det kunstværkerne, der stiller spørgsmålene. Hvis vi tidligere har spurgt "Hvad vil kunstneren sige os med dette kunstværk?" må vi i dag spørge "Hvad kan vi sige til hinanden med udgangspunkt i dette værk?" Tolkningen af et værk har ikke ét "svar", men ligger i dine spørgsmål til værket. Og det er de unge gode til i dag. I de forløbne 3 år har kunstinstitutionerne bl.a. lært, at når gymnasieelever kommer og ser en udstilling, vil de ikke have serveret et facit - de vil selv stille spørgsmål og selv finde svarene individuelt.

Gymnasiereform

Der er spændende perspektiver i den nye gymnasiereform, og samtidskunsten bør fremover få en mere fremtrædende plads i læreplanerne, idet der lægges op til højere grad af samarbejde på tværs af fagene. Det tværfaglige aspekt, samspelet mellem eksempelvis billedkunst og de andre fag, vil øge mulighederne for at inddrage samtidskunsten. De tværaestetiske udtryksformer, den konstante forandring og optagethed af hverdagslivet og individets livsbetingelser giver mange oplagte faglige muligheder. Dansk, filosofi, samfundsfag, historie, religion, sprog, kommunikation og nye medier, musik mv. giver mange spændende og oplagte muligheder for at integrere samtidskunsten i undervisningen. Kunstinstitutionernes rolle og ansvar bliver at synliggøre de tematiske og især tværfaglige muligheder, der ligger i de skiftende udstillinger. Dette skal udvikles og styrkes i et tæt samarbejde med lærerne, ligesom formidlingsmetoderne hele tiden skal diskuteres og tilpasses målgruppens krav og muligheder.

Hvad skal karakteren så være?

Men hvordan kan alt det her så måles og vejes? Alle de spørgsmål, alle de følelser, hvad fører det til? Samtidskunstens flertydige og spørgende form er ikke sådan lige at sætte på formel. Udbyttet kan kun måles indirekte og over tid. Læringen sker ikke nødvendigvis med det samme, men bliver aktiveret og forstået som resultat af begivenheder, der indtræder senere. At integrere samtidskunstens

virkefelt på tværs af fagene i gymnasiet er en styrkelse af de interkulturelle kompetencer, at forstå og agere i en verden, hvor flere kulturer og normer er på spil. En verden der udspiller sig i et åbent, flertydigt, modsætningsfyldt og mobilbåret rum.

Artiklen har tidligere været trykt i Egmont Fonden. Støtte- og bevillingsvirksomheden, Årsskrift 2004.

For yderligere oplysninger og inspiration vedr. Samtidskunstprojektet 2002-2005:

- [Www.samkunst.dk](http://www.samkunst.dk)
- Egmont Fonden. Støtte- og bevillingsvirksomheden, Årsskrift 2004. CD rom indlagt med filoptagelser fra projektet optaget af fotograf og instruktør Steen Møller Rasmussen. (kan rekvireres ved henvendelse til Egmont Fonden. Støtte- og bevillingsvirksomheden tel. 33 91 36 44. Projektkoordinator Grethe Nymark.).
- Tidsskrift: Tegn nr. 1 marts 2006, tema samtidskunst. Flere gode artikler der relaterer sig til projektet.
- At lære med samtidskunst. Et pædagogisk projekt og et organisations- og samarbejdsprojekt. Evaluering af Egmont Fondens forsøgs- og udviklingsprojekt Samtidskunst og Unge 2002-2005. Institut for Uddannelsesforskning, RUC, juni 2005. (kan rekvireres ved henvendelse til Egmont Fonden).
- Egmont Fonden. Støtte- og bevillingsvirksomheden, Årsskrift 2005. At lære med samtidskunst. Evaluering af projekt Samtidskunst og Unge - et sammendrag. Ved evalueringsgruppen, Roskilde Universitetscenter.

Nye veje og muligheder

- for efteruddannelse i den danske museumsverden

Anne Elmer, Museet Falsters Minder, leder af MFU og Søren Friis Møller, Uddannelseschef ODM

Kommentar til Formidlingsrapportens kapitel 05 om UDVIKLING AF MUSEERNES UDSKILLINGER OG ANDRE FORMIDLINGS-AKTIVITETER / 5.7 om KVALIFICERING AF MUSEERNES FORMIDLING.

Der er stort fokus på museernes formidling i disse år. Og der er stor lyst og motivation på de danske museer til at udvikle og afprøve nye formidlingstiltag. Levendegørelse og rollespil, børneguider og samarbejde mellem museer, musikere og skuespillere. Den store interesse, der er for at udvikle de nye teknologier til gode formidlingsinstrumenter.

På MuseumsFormidlerUddannelsen (MFU) oplever vi også en stor interesse blandt kursisterne for at afprøve nye formidlingsformer, og de projekter, som kursisterne på uddannelsen afvikler som et element i uddannelsen, vidner om stor kreativitet og fornyelse i forhold til de enkelte institutioner og også om en skarp bevidsthed om nødvendigheden af at være på forkant inden for formidling.

Et godt redskab til den videre udvikling af museernes formidling finder vi i de anbefalinger, som formidlingsudvalget har fremsat i i ”Udredning om museernes formidling”, hvoraf de her udvalgte er de, der umiddelbart er til at tage fat på for det enkelte museum:

- forskning inden for brugerinddragelse og udvikling af udstillingsmediet i dialog med brugerne
- udvikling af nye typer museumstilbud, der kan tiltrække og engagere nye publikumsgrupper
- fortsat udvikling af tilbud og udstillinger, der tilgodeser tilgængeligheden for grupper med særlige behov
- medvirke til modernisering af formidlingstilbudene gennem spredning af både nationale og internationale erfaringer
- publikumsundersøgelser
- eksperimenterende udstillingsformer og formidlingsprojekter
- udvikling af udstillinger på internationalt niveau

Det er selvfølgelig en umulighed for ét museum at arbejde med alle anbefalinger på én gang, men en prioritering af anbefalingerne bør diskuteres på museerne og indgå i deres formidlingspolitik, og på den måde medvirke til udvikling.

Men nogle gange ligger muligheden for fornyelse lige for og venter kun på at blive grebet. Som da Østsjællands Museums geolog og Museet Falsters Minders formidler kom til at tale om sammenhængen mellem geologi og det at køre motorcykel. Jo mere varieret landskabet er geologisk, jo sjovere er det at køre motorcykel: kurver, sving, ådale og morænesletter giver stor køreglæde. Ud af denne samtale kom et samarbejde mellem de to museer omkring en årlig geologisk og kulturhistorisk tur planlagt specielt for motorcyklister. Turen, der netop har været afholdt for tredje gang, åbnet både kulturhistorie og geologi for en meget stor gruppe ”museumsfremmede” deltagere, der dels er blevet stamkunder på turene, dels også er begyndt at benytte museernes øvrige tilbud.

Fremtidens museumsformidlere

Hvordan klæder vi så fremtidens museumsformidlere på? De danske museer står i disse år over for

Nye publikumsgrupper: Museet Falsters Minder og Østsjællands Museums tiltag over for den store uopdyrkede målgruppe, motorcyklister, ”grøn MC-tur” har åbnet både geologien og kulturhistorien for en stor mængde mennesker, der normalt aldrig besøger museer. Her får de 168 deltagere (136 motorcykler) på årets tur til Stevns en introduktion til godset Vemmetofte Kloster. (Foto: Museet Falsters Minder).

Brugerinddragelse: Udstillingen "Hvad gadekæret gemte" på Bøtø Nor Gl. Pumpestation blev til på initiativ af og med medvirken fra de lokale beboere, da landsbyen Gedesbys beboerforening renoverede byens gadekær. Foto: Museet Falsters Minder.

mange store udfordringer – et boomende globalt oplevelsesmarked, strukturreformen og demografiske forandringer, for at nævne nogle få. Det er vigtigere end nogensinde før, at museernes medarbejdere og de mange andre, der bidrager til museernes virke, råder over et alsidigt og konkurrencedygtigt repertoire af kompetencer.

Man kan tale om de nødvendige kompetencer, der er tæt knyttet til de fem pinde, indsamling, bevarelse, registrering, forskning og formidling. Museumshøjskolen har igennem mange år været den førende udbyder af kurser inden for disse områder og det er målet at sikre, at museerne også i fremtiden kan leve op til de krav, som publikum, lovgivning, teknologisk udvikling og mange andre stiller. På formidlingsområdet lægger Formidlingsrapporten som tidligere skitseret op til en række nye spændende muligheder, der kræver nye kompetencer for at kunne realiseres: inddragelse af helt nye publikumsgrupper, kommunikation og relationskompetencer, oplevelsesbaserede læringsstrategier m.fl.

De museumsfaglige kompetencer er nødvendige, men ikke tilstrækkelige kompetencer i.f.t. tidssvarende museumsdrift – museer er komplekse størrelser, der stiller store krav til ledelse af viden, mennesker og interessenter i øvrigt. ICOM's forum for ledelse, INTERCOM, udtrykker det således: 'Leadership is the single most important issue in the modern museum.' I samarbejde med eksisterende vidensmiljøer, f.eks. AMU-centre, CVU'er, universiteter og handelshøjskoler vil Danske Museers Efteruddannelse styrke og videreudvikle

uddannelsesstilbudene, både på det teknisk/administrative område og på det akademisk/ledelsesmæssige område. Det sker ud fra ønsket om at styrke det faglige niveau og at kunne imødekomme det internationale krav om formalisering og meritering af uddannelse på tværs af både geografiske og faglige grænser.

For at understøtte den løbende læringsproces, arbejder ODM på at etablere en e-læringsplatform, der kan udvide mulighederne for relevant vidensdeling og aktualitet i uddannelsesstilbudene, uanset faglig og geografisk spredning. Og for at sikre fagligheden og den fortsatte udvikling, nedsætter ODM et uddannelsesråd med repræsentanter for de vigtigste interessentgrupper – museerne, brugerne og vidensmiljøer inden for museologi, ledelse og oplevelsesøkonomi.

Hvad drømmer vi om?

- præsentation af Danske Museers Efteruddannelse

Hans Munk Petersen, tidligere formand for Museumshøjskolens bestyrelse
Lene Floris, formand for Organisationen DANSKE MUSEER

Den 15. marts 2006 vedtog de danske museer at give efteruddannelsen nye muligheder i en anden struktur. På ODMs generalforsamling viste et overbevisende stor flertal vejen frem - 3 stemte imod, 3 blanke og resten stemte for at museumshøjskolen skulle blive en del af Organisationen Danske Museer. Danske Museers Efteruddannelse er navnet på den nye afdeling efter fusionen, der juridisk og formelt fandt sted den 1. juli 2006.

Hvad drømmer vi om?

En af de væsentligste begrundelser for denne fusion var ønsket om at styrke efter- og videreuddannelsesindsatsen og gøre den til en integreret del af den udviklingsproces, som museerne i Danmark er midt i.

Når verden er i hastig forandring er der flere måder at agere på. Man kan forsøge at tilpasse sig på en måde, så man minimerer de farer, der lurder i skyggerne, og maksimerer de muligheder, der opstår i forandringernes kølvand. Eller man kan vælge at standse helt op og værne om sit eget ståsted for ikke at få kompromitteret basale værdier: Museernes rige tradition for kurser og efteruddannelse.

Disse problemstillinger har været centrale, da Organisationen Danske Museers bestyrelse diskuterede de danske museers efteruddannelsesbehov og Museumshøjskolens fremtid. Museumshøjskolen har gennem alle år leveret produkter af høj kvalitet og netop disse aktiviteter har vi ønsket at sikre og kvalitetsudvikle yderligere i fremtiden. Eksempler på produkter af høj kvalitet er bl.a. Nordisk Museumslederuddannelse og Museumsformidleruddannelsen, som alle, der har gennemgået uddannelserne, priser i høje toner, og som har skaffet sig kunder fra store dele af Skandinavien.

ODMs bestyrelse har også gjort sig overvejelser af mere praktisk karakter. Museumshøjskolens placering i Sorø ca. midt i landet var en sympatisk tanke, men i virkeligheden har mange brugere givet udtryk for, at man hellere så andre modeller, f.eks. at efteruddannelsen var langt mere mobil og foregik forskellige steder i landet, eller at efteruddannelsen lå i København, hvor mange alligevel har andre faglige ærinder.

Mulighederne for at reagere hurtigt på museernes behov har været et andet vigtigt mål. Der er bestemt eksempler på, at Museumshøjskolen har reageret prisværdigt hurtigt på pludseligt opståede behov, f.eks. som følge af kunsttyverierne. Men det har ikke altid været muligt for højskolens ledelse at opfange alle signaler, bl.a. fordi der ofte har været langt fra museumsledernes til Museumshøjskolens univers. Og det kan man absolut ikke kun klandre Museumshøjskolen for.

Disse forhold og flere til har fløjet over bordet på ODMs bestyrelsesmøder. Og diskussionen er selvfølgelig også blevet sat i forbindelse med den tendens, der i øjeblikket er i museumsverdenen, som har ført til sammenslutningen af de tre museumsforeninger til en fælles organisation.

For at klare sig har museerne besluttet at rykke sammen indenfor rammerne af ODM. Vi skal komme tættere på hinanden for bedre at kunne støtte hinanden, i stedet for at blive spillet ud mod hinanden. Vi skal udnytte de ressourcer, vi har rådighed over, optimalt, og vi skal gøre det muligt for alle museumsfolk at klæde sig så godt på som muligt, for at kunne overleve i den jungle, kulturlandskabet udgør i dag. Og sidst, men ikke mindst, skal vi tale til omverdenen i et sprog, som kan høres og som ikke kan misforstås.

Med hensyn til museernes efteruddannelse ville et klart sprog være: vi ønsker gennem efteruddannelse og tilførelse af større kompetencer at styrke museerne på deres egne betingelser. Derfor skal efteruddannelsen fortsat ligge i museernes regi. Vi ønsker efteruddannelsen udbredt meget mere, end det hidtil har været tilfældet, og derfor skal vi tilbyde flere decentrale uddannelser. Vi ønsker at gøre efteruddannelsen mere robust og at bringe den tættere på de centrale debatter, der foregår i museums kredse, og derfor skal ledelsen af efteruddannelsen knyttes tættere til ODM. Vi ønsker i højere grad at sætte efteruddannelse ind i en større uddannelsesmæssig sammenhæng, således at vi kan koncentrere os om at forædle de kurser og uddannelser, som kun museumsfolk kan præge, mens vi ikke skal spille krudt på at udbyde kurser på områder, hvor andre uddannelsesinstitutioner kan levere noget bedre. Derfor skal der tilføres museernes efteruddannelse nye muligheder ved siden af de gamle.

Nyt mødested

Museernes interesseorganisation og museernes efteruddannelse har nu fælles sekretariat og fælles hovedkvarter i Vartov tæt på Rådhuspladsen i København, det vi nu kalder Museernes Mødested. De administrative og lokalemæssige rammer er indskrænkede i forhold til forholdene i Sorø, og det vil frigøre ressourcer til i højere grad at kunne rykke kurserne ud til andre dele af landet. Til gen-

gæld fungerer Vartov som et fleksibelt ”kursussted”, hvor vi kun betaler leje af de lokaler vi rent faktisk bruger. Og der vil stadig være mulighed for at kursernes sociale element – at møde kolleger og danne nye personlige og faglige netværk – kan fortsættes og styrkes. Der vil også være plads til en godnat-øl i de nye rammer!

I Vartov vil de medarbejdere, der tilrettelægger uddannelserne, sidde på kontor sammen med de medarbejdere, der skal klæde museernes tillidsfolk på til at klare sig i forhold til politikere og embedsmænd og andre udfordringer i museumsjunglen. Her vil museumsproblemer, som kommer til ODMs kendskab, i samme proces blive en del af den horisont, uddannelsesafdelingen navigerer efter. Her håber vi, at Museologisk Bibliotek kan gøre museernes mødested endnu mere attraktivt både fagligt og museumspolitisk.

Verden omkring museerne er i hastig forandring. Alle landets kommuner slås med kostbare og besværlige sammenlægninger, som skal være udgiftsneutrale. Vi har en regering, der både dekretterer skattestop og kulturkamp. Vi har et erhvervsliv, som med den største selvfølge går ind og agerer på de områder, museerne tidligere betragtede som sine enemærker. Kulturkanonerne brager omkring ørerne på os. Står nogen i kø for at hjælpe museerne med at bevare de basale værdier i dette ragnarok? Nej vel! Vi kommer til at vente rigtig længe på kavaleriet. Derfor må museerne selv på banen og være offensive. Og det er i dette lys, museernes nye uddannelsesstruktur skal ses.

ODM afholder en række temamøder i løbet af efteråret 2006, hvor efteruddannelsen sættes til debat, og vi håber ligeledes, at der i Danske Museer kan udfolde sig en livlig debat.

På gensyn i museernes mødested i Vartov!

Hvilket udbytte får de besøgende

- af moderne museumspædagogik?

Min Ph.d. projekt har arbejdstitlen: Intentionel sanselig formidling. En undersøgelse af dramapædagogiske tilgange, og disse tilganges didaktiske implikationer i børnekulturhuse, børnemuseer og museumspædagogik. Projektet undersøger den type formidling, som af undervisningsministeriets tilskudsordning betegnes "videnspædagogiske aktivitetscentre" – og som praktiseres i børnemuseer, kulturhuse for børn og indenfor museums-pædagogik. Nogle nøgleord er "indlevelse", "medskaben", "hands-on", "oplevelse" og "edutainment". Vi ved, at de besøgende - børn som voksne - generelt er meget begejstrede for besøg i videnspædagogiske aktivitets-centrer, men vi ved meget lidt om i hvilken grad og på hvilken måde disse centre øger viden, dannelse og læring hos de besøgende.

Projektet er et teoretisk og empirisk studie. Jeg ser generelt på formidlings- og læringsforestillinger bag denne slags formidling i ind- og udland, herunder hvad der findes af forskning. Empirisk undersøger jeg den drama-pædagogiske formidling af H. C. Andersens eventyr i "Fyrtøjet – et kulturhus for børn". Et kulturhus, hvor de institutionelle rammer har en stort æstetisk og sanselig gennemslagskraft. I Fyrtøjet står "den kultur som børn selv er med til at skabe" og "anvendelsen af H. C. Andersens eventyr" centralt i formålet. I den empiriske del af projektet anvender jeg videoobservation. I projektet forsøger jeg bl.a. at udvikle en "sanselighedens didaktik", som et middel til at forstå og analysere de formidlingspraksiser, der konkret sker i "Fyrtøjet", men jeg forsøger også at afdække de udviklingsmuligheder som findes, ligesom de koblingsmuligheder som videnspædagogiske aktivitetscenter og institutioner (skoler, daginstitutioner med mere) kan have med hinanden.

Jeg søger kontakt til personer, som forskningsmæssigt arbejder med lignende projekter eller som har viden om udviklingen af videnspædagogisk formidling i ind- eller udland.

Dele af projektet er beskrevet i følgende artikel:

Henrik Broue Jensen (2003): Eventyrritualisering. Studier i intentionel sanselig formidling - belyst gennem dramapædagogisk praksis i et kulturhus for børn.

Artikel i Tidsskrift for Børne- og ungdomskultur nr. 46 Syddansk Universitetsforlag

Henvendelse til:

Lektor

Henrik Broue Jensen

CVU Fyn

Udvikling og videreuddannelse

Asylgade 7-9

5100 Odense C

Tlf. 66 18 29 81 / 23 20 98 81

Email: broue@cvufyn.dk

Åbent hus i MiD

Efteråret 2006

Mandag d. 6. november kl. 10 – 13 inviterer det nyåbnede Barndommens Museum ved Kvindemuseet i Århus MID's medlemmer indenfor til en præsentation og faglig snak om:

”pigernes og drengenes historier”

- Barndommens historier formidlet som pigernes og drengenes historier i en udstilling om børn, for børn.

Kvindemuseet, Domkirkepladsen 5, 8000 Århus C.

Præsentation af det nyåbnede Barndommens Museum ved museumsinspektør Carina Serritzlew. Om intentionerne og udstillingskonceptet med mange veje ind i barndommens historier.

Tilmelding kan ske til Carina Serritzlew på cs@womensmuseum.dk senest mandag d. 30. oktober.

Foråret 2007

I det nye år kan vi byde på flere Åbent Hus arrangementer i MID's regi.

I forbindelse med åbningen af det nye videnscenter for unge mellem 12 og 20 år på Statens Museum for Kunst, byder museet MID's medlemmer indenfor til en præsentation og faglig snak om formidling.

Desuden vil Dansk Landbrugsmuseum Gl. Estrup holde Åbent Hus i forbindelse med en ny udstilling, der åbner til februar, og som sætter fokus på den kulturhistoriske udvikling af fast food.

Hvis du er interesseret i at holde Åbent Hus på dit museum eller din institution, er du meget velkommen til at kontakte Charlotte Ring fra Næstved Museum på cr@naestved-museum.dk

Fortæl din kollega om MiD

MiD -

- er foreningen for museumsformidlere i Danmark og for andre, som interesserer sig for at formidle kunst, kultur og natur.
- prioriterer fagligheden i formidlingen og sætter fokus på faget.
- ønsker at styrke det tværfaglige samarbejde.
- styrker det kollegiale potentiale.
- arbejder for at opkvalificere formidling gennem styrkelse af såvel nationale som internationale samarbejder.

Lock ind på www.museumsformidlere.dk

Tilmeld dig på kirry@vejle.dk v/ Kirsten Rykind

Et årligt medlemskab koster 200 kr. og du får muligheden for at netværke på formidlingsfagligt niveau.